

IZVJEŠTAJ SA RADIONICA-RANI RAZVOJ DJECE

Radionice o ranom razvoju djece su organizirale psihologinje Nikolina Essert, Jelena Klopotan i Sunčana Rokvić koje rade kao savjetovateljice na Telefončiću.

Ciklus se sastojao od osam radionica:

- 17.03.2016. Što očekujem od sebe u ulozi roditelja
- 30.03.2016. Razvoj sigurne privrženosti i rana komunikacija
- 13.04.2016. Podrška djetetu u razvoju svoje osobnosti
- 27.04.2016. Roditeljska odgovornost i postavljanje granica
- 11.05.2016. Specifični izazovi rane dobi (spavanje, hranjenje, obavljanje nužde)
- 25.05.2016. Razvojni strahovi
- 08.06.2016. Emocionalni razvoj djeteta
- 23.06.2016. Vršnjaci su bitni

Što očekujem od sebe u ulozi roditelja

Tijekom radionice kroz više vježbi kao grupa zaključili smo da svi želimo biti „savršeni roditelj“ i da imamo nerealna očekivanja od sebe samih. Kroz aktivno sudjelovanje, ali i slušanje drugih sudionica i njihovih primjera o vlastitim „borbama“ u odgajanju svoje djece bogatije smo za jedno iskustvo koje možemo primjeniti u svom budućem roditeljstvu, ali isto tako i u radu na dječjem odjelu. Zaključili smo da je roditelj taj koji odlučuje, ali i da je bitan način na koji donosi te odluke i kako ih provodi (diktatorski način, demokratski, kruto, fleksibilno i da li je dosljedan u svojim odlukama).

„Djetetu nisu potrebni savršeni roditelji, potrebni su mu roditelji dostatno dobri, to će reći roditelji koji nastoje dakako poduzeti sve najbolje kako bi se brinuli za nj, koji ga štite i hrane, koji ga nastoje ne raniti, ne frustriraju pretjerano, ali koji znaju da su kadri pogriješiti i pokazuju se sposobnima pogreške priznati.“ (Isabelle Filliozat, 2011)

Razvoj sigurne privrženosti i rana komunikacija

Rana komunikacija i sigurna privrženost u odnosu roditelj-dijete razviti će se kroz :

1. Toplinu u odnošenju (pokazivanje interesa za djecu, prijateljski odnos prema njima i odgovaranje na njihove potrebe),
2. Poštivanje (vjerovati da je ono sposobno ljudsko biće koje može učiti),
3. Poticanje samopouzdanja (poticati djecu da sama obavljaju ono što mogu te da fizički istražuju svoje okruženje),
4. Suosjećanje (sposobnost uočavanja i razumijevanja tuđeg gledišta, suosjećajni roditelj je onaj koji odgovara na dječje emocionalno stanje razumijevajući ga),
5. Prihvatanje (cijeniti djetetove pokušaje da nešto postigne, ne inzistirajući na savršenstvu).

Privrženost je dvosmjerni proces u kojem je dijete ravnopravni sudionik.

Najvažnije je dijete slušati, promatrati i reagirati na njegove potrebe jer mu se na taj način pokazuje da je voljeno. Ne treba se bojati da će se razmaziti jer današnje znanstvene spoznaje pokazuju kako se dijete do godinu dana ne može razmaziti pažnjom i bavljenjem u toj ranoj dobi. Radionica je bila poučna, sa puno spoznaja koje nam mogu olakšati rad na dječjem odjelu, ali isto tako smo spoznale da već dosta toga primjenjujemo.

Podrška djetetu u razvoju svoje osobnosti

Ono što svako dijete čini posebnim je njegov temperament, a razumijevanje djetetovog temperamenta može pomoći roditelju u nošenju sa svakodnevnim izazovima pred koje nas ponašanje djeteta može dovesti. Temperament je odrednica ličnosti koja uključuje emocionalnu izražajnost i spremnost na odgovore na podražaje iz okoline. Roditeljima razumijevanje temperamenta vlastitog djeteta može pomoći da pokušaju svijet promatrati njegovim očima, da

predvide teške situacije i spriječe stresne događaje i interakcije. Ako roditelj ima sličan temperament kao i njegovo dijete bit će mu lakše suosjećati s djetetom, razumjeti njega i njegovo ponašanje. S druge strane ako su temperamenti različiti roditeljima će biti puno teže identificirati se s djetetom i razumjeti ga. Roditeljska toplina i spremno odgovaranje na dječje potrebe mogu ublažiti djetetovu sklonost negativnim emocionalnim reakcijama, dok je udaljeno i nedosljedno roditeljstvo kroz odrastanje mogu povećati.

Roditeljska odgovornost i postavljanje granica

Djeca imaju pravo na odgoj bez nasilja, ali i na vodstvo i usmjeravanje. Roditelji trebaju djeci usaditi svoje obiteljske vrijednosti, postaviti se između djeteta i neadekvatnih vrijednosti koje mu se danas nameću sa svih strana i biti u stanju preuzeti roditeljsku odgovornost te postaviti jasne, konkretne i dobro definirane granice te čvrsto reći ne kad smatraju da je to potrebno. Granice su najdjelotvornije kada se postavljaju u atmosferi ljubavi, prihvaćanja i međusobnog poštivanja. Granice se ne temelje na djetetovom strahu od roditelja niti na strahu od ljutnje i kazne, već dozvoljavaju da dijete doživi pozitivne i negativne posljedice u sigurnom okruženju bezuvjetne roditeljske ljubavi. Takve granice dozvoljavaju djeci da ona budu odgovorna za svoje ponašanje.

Specifični izazovi rane dobi (spavanje, hranjenje, obavljanje nužde)

Nesanice i buđenja noću uzrokovani su okolinskim faktorima: ponašanjem roditelja tijekom uspavljivanja, hranjenjem po noći. Noćne more povezane su sa zastrašujućim doživljajima koji su im prethodili, te aktivnostima prije spavanja. Potrebno je uspostaviti dobre navike uspavljivanja, smirujuće ponašanje roditelja, odlazak na spavanje u relaksirajućoj atmosferi, prisutnost roditelja prije spavanja pa i noću. Tijekom noćnog straha ne buditi dijete, već grliti i umirivati. Nakon noćnih mora ne ispitivati dijete o sadržaju sna. Oko 20.mj. dijete je neurofiziološki zrelo da može osjetiti potrebu za defekacijom i mokrenjem, te kontrolirati sfinktere. Od tog trenutka, te funkcije, kao i stolica i mokraćna postaju zanimljivi djetetu, ali daleko je još od totalne kontrole sfinktera. Za navikavanje na kontrolu potrebna je

stimulacija okoline, koja podrazumijeva strpljenje i pozitivne osjećaje, jer je refleksno pražnjenje previše lagodno da bi se lako napustilo.

Razvojni strahovi

Vrste razvojnih strahova su: urođeni (izazivaju ih glasni zvukovi, bol, iznenadni, neočekivani pokreti), socijalizacijski (rezultat ulaska djeteta u novu grupu ljudi-dječji vrtić), naučeni strahovi u predškolskom periodu i egzistencijalni strahovi djece predškolske dobi. Najčešći strahovi dječje boli su strah od mraka, čudovišta, odvajanja, samoće, doktora, zubara, stranaca. Dosta tih strahova dijete doživljava ostankom u bolnici. Da se ti strahovi ne bi razvili u fobije treba ih prepoznati i proraditi sa djetetom koje ih proživljava. Najčešći strah u bolnici je strah od odvajanja koji se sprečava ili smanjuje ostankom roditelja uz dijete. Strah od boli je svakodnevno prisutan kod djece na dječjem odjelu. Važno je djetetu objasniti svaki bolan ili nepoznati postupak na način koji on razumije (nikad ne lagati da neće boljeti). Na taj način dijete stječe povjerenje u medicinsko osoblje i olakšava mu se boravak u bolnici.

Emocionalni razvoj djeteta

Razvoj osobnosti ovisi o tipičnim socijalnim odnosima koje osoba mora uspostaviti u različitim razdobljima svojeg života. U svakome životnom razdoblju osoba treba riješiti određenu razvojnu zadaću. Rezultat rješavanja jedne razvojne zadaće utječe na uspješnost rješavanja sljedećih zadaća u psihosocijalnom razvoju. Važno je osjetljivo majčinstvo u prvoj godini života, što podrazumijeva odgovaranje na djetetove potrebe na nježan i topao način uz mnogo fizičkog kontakta te tihog govorenja i pjevanja djetetu. U prvim godinama života uz majku važnu ulogu ima i otac kao partner u igri i onaj koji ohrabruje dijete da se odazove izazovima. Djetetu kojem se nismo odazvali na njegove pozive kad je bilo malo zvat će nas i tražiti našu pažnju i onda kada njegovi vršnjaci to već odavno više ne rade.

Vršnjaci su bitni

Osim članova obitelji, vrlo važnu ulogu u životu svakog djeteta imaju upravo njihovi vršnjaci. Igra je najizrazitiji oblik dječje aktivnosti, spontana je i dobrovoljna, a njen značaj leži u fizičkom, spoznajnom i socijalno-emocionalnom razvoju djeteta. U igri se izražavaju radoznalost, osjetljivost, fizička aktivnost i potreba za suradnjom i zajedništvom među sudionicima. Komunikacija i socijalni odnosi s vršnjacima značajno pridonose razvoju moralnog rasuđivanja i tzv. „socijalne inteligencije“. Popularnost u grupi se pozitivno odražava na samopoštovanje i društvenost djeteta. Osjećaji odbačenosti i zanemarenosti ostavljaju posljedice u smislu osjećaja emocionalne i socijalne usamljenosti te socijalne uznemirenosti. Doprinos igre leži i u tome što ona ispunjava privatne funkcije igrača, oslobađa od napetosti, olakšava frustracijske situacije, rješava konflikte i zadovoljava dječje želje i potrebu da se osjeća odraslim.

Prisustvovanje ovim radionicama bilo je zanimljivo, poučno i uvelike će nam pomoći u daljnjem radu na odjelu pedijatrije.

Nikolina Kralj bacc. med. techn.

Amalija Vaško bacc.med.techn.